

28.4.16

לכבוד

מחלקת חקירת שוטרים

רח' הרטום 8, הר חוצבים

ירושלים

ובפקס: 02-6467794

שלום רב,

בהול ביותר!

הנדון: הריגתו של מוחמד אבו ח'לף מכפר עקב על ידי אנשי מג"ב

בעקבות אירוע הריגתו של הצעיר מוחמד אבו ח'לף ת.ז. 314844655 מירי שוטרי מג"ב ביום 19.2.16 בעיר העתיקה במזרח ירושלים ובשם הורי המנוח, אנו פונים אליכם כדלקמן:

1. ביום שישי 19.2.16, נורה המנוח, בן 19, על ידי מספר שוטרי מג"ב באזור "באב אלעמוד" (שער שכם) במזרח ירושלים. המנוח נורה מספר רב של כדורים חיים על ידי מספר אנשי מג"ב, וזאת בטענה כי הוא ניסה לתקוף שוטר מג"ב באמצעות סכין. כפי שניתן לראות מסרטונים ותמונות שפורסמו בכלי התקשורת ומצ"ב (בדיסק מצורף), הירי כוון לפלג גופו העליון של המנוח כאשר לא נשקפת ממנו כל סכנה.

ראו סרטון מיום 19.2.16: <https://www.youtube.com/watch?v=tC1fgYU-vCk>

2. יודגש, כי במקרה דנן עמדו בפני השוטרים אפשריות אחרות אשר הדין מחייב אותם לנקוט בהן, ושכל שוטר סביר אמור למלא אחריהן באותן נסיבות ואשר היו חוסכות את תוצאותיו המצערות, בלשון המעטה, של המקרה דנן. באם חפצו השוטרים לעצור את המנוח בשל חשד סביר לביצוע עבירה, יכלו הם לנקוט באמצעים חלופיים על מנת לבצע מעצר או לנטרל סכנה, באם הייתה קיימת. במקרים חריגים ניתן יהא לירות בפלג גוף תחתון במטרה לנטרל את הסיכון הנשקף מחשוד, אם אכן נשקף סיכון ממשי ומיידי לחיי אדם. יודגש שוב כי בשום אופן לא היה מקום לשימוש בכוח קטלני כפי שנעשה בפועל.

3. סמכות השוטרים לעשות שימוש בירי חי מעוגנת בהוראות המשטרה - פרק 4.03.03, אשר קובעות, בין היתר, כי "השימוש בכלי ירייה לא יהא מותר, אלא אם [...] השימוש בכלי ירייה הכרחי ומוצדק בנסיבות העניין [...] השימוש בכלי ירייה לא יהא מוצדק, אלא אם ברור, שאין בידי השוטר אמצעי כוח אחרים, כדי להבטיח את ביצוע התפקיד וכי טיבו של התפקיד מצדיק את השימוש באמצעי קיצוני זה." (ההדגשה לא במקור)

4. הסייגים לשימוש בכלי ירייה על ידי כוחות המשטרה מעוגנים, גם כן, בפקודת המטה הארצי- פרק 06.02.14 הקובעת, בין היתר כי השימוש בכלי ירייה ייעשה בכפוף למספר תנאים מצטברים: ראשית, קיימת סכנה ממשית לחייו של אדם ולשלמות גופו כתוצאה מהמעשה; שנית, הסכנה היא מיידיית; שלישית, אין אפשרות להשתמש באמצעי אחר למניעת אותה פגיעה; רביעית, השימוש בירי ייעשה במידה שלא תעלה על מה שסביר לעשות למניעת אותו מעשה; חמישית, שהנזק העלול להיגרם כתוצאה מהירי יהיה שקול כנגד הנזק, שאותו מבקשים למנוע. יודגש גם כן, כי לפי הוראות הפקודה, אף "ירי באש חיה באוויר לצורך פיזור מתפרעים אסור אלא אם ניתן היתר לכך על ידי המפקח הכללי, ובתנאים ובסייגים שנקבעו בהיתר". גבולות הפעלת כוח בעל פוטנציאל קטלני מצד המשטרה הותוו והוגבלו גם על ידי בית המשפט העליון בעניין **אנקונינה**, שם נקבעו התנאים המוקדמים שלהלן:

- א. "אין להפעיל כוח אלא אם הוא האמצעי האחרון שניתן לנקוט אותו בנסיבות העניין".
- ב. "הצורך מן הראוי שיהיה מיידי, היינו, המדובר בנקיטת צעד הנדרש על אתר, והצעד צריך להיות הפחות חמור האפשרי, המשרת את המטרה".
- ג. "סבירות האמצעים נבחנת לפי נסיבותיו העובדתיות של כל מקרה".

"זיקה סבירה בין מידת הסיכון לבין מידת הכוח המופעלת". ע"פ 468/88 **אנקונינה נ' התובע הצבאי הראשי**, פ"ד מד(2), 353-354 (1990).

5. כעולה מהעובדות המצוינות לעיל, עולה חשש כבד כי השוטרים פעלו באופן מנוגד לפקודת המטה הארצי הנ"ל. התנהגותם המתוארת לעיל של אנשי המשטרה כללה מספר רב של עבירות פליליות ומשמעתיות, בין היתר, רצח (לפי סעיף 300 לחוק העונשין, השתל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין"), הריגה (עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין) גרימת מוות ברשלנות (סעיף 304 לחוק העונשין), שימוש לרעה בכח המשרה (עבירה לפי סעיף 280 לחוק העונשין), הפרת אמונים והפרת חובה חקוקה (עבירה לפי סעיף 284-285 לחוק העונשין), חבלה חמורה (עבירה לפי סעיף 333-335 לחוק העונשין) והפעלת כלי ירייה שלא במידה הנדרשת ובניגוד לפקודת המשטרה (סעיף 13 לתוספת השנייה מפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א – 1971).

6. נסיבות אירוע הריגתו של המנוח אבו ח'לף לעיל לא מותירות ספק כי השימוש בכח ממית כלפי תושבי מזרח ירושלים הערבים, הפך לנורמה התנהגותית אופיינית לאנשי הביטחון ודבר שבשגרה, בניגוד לכל ההוראות הנוגעות לנוהל הפתיחה באש ולחובות אנשי הביטחון לשמור על שלומם של כלל התושבים.

7. העלמת עין ממקרה כגון דא, אי עריכת חקירה מקיפה ואינטנסיבית, והימנעות מהעמדת האחראים לדין, תעודד שוטרים אחרים לנהוג כלפי אזרחים ותושבים בכלל, והאזרחים והתושבים הערבים בפרט, באלימות מיותרת ותגרום שוב להישנותם של אירועים שבהם

מתנכלים אנשי המשטרה לאזרחים תוך ניצול לרעה ושלא כדין של הכח אשר ניתן להם, ולגרירת תוצאות טרגיות בעלות נזק בלתי הפיך. יפים לכאן דבריו של כב' השופט מלץ בעניין מאיר אשש באומרו:

"כל עוד הם זוכרים וערים לכך שהסמכות והמרות שהוענקו להם, רק לצרכי ביצוע התפקיד ניתנו ואסור שיעשה בהם שימוש לרעה. עליהם לשנן זאת לעצמם השכם והערב, דווקא משום שמלאכתם מחייבת לעיתים קרובות נוקשות ואפילו שימוש בכח. המעבר "כח סביר" לאלימות מיותרת, הוא מהיר ומפתה וחלילה להם לעבור את הגבול. עליהם לדעת ולהבין כי אם יעברו את הגבול ואם ישתמשו לרעה בסמכויות שנתנו להם ובעיקר אם ינהגו באלימות מיותרת, לא יעניקו להם בתי המשפט אהדה, וימצו עמם את הדין".

ע"פ 64/86 מאיר אשש נ' מדינת ישראל, תק-על 86 (2), 952, 954 (1986).

8. תלונה זו מחייבת את התערבותכם לפי סעיף 49ט לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 לאור העובדה כי מתעורר חשד ששוטר או שוטרים יחדיו ביצעו עבירה פלילית שהביאה למותו של אדם.

9. על יסוד כל האמור לעיל אבקשכם להורות באופן מיידי על פתיחת חקירה פלילית והשעיית כל השוטרים המעורבים בתקרית הנ"ל עד פרסום ממצאי החקירה /או סיום כל הליך משפטי אחר שיינקט כנגד אותם שוטרים. כמו כן אבקשכם לעדכננו יחד עם בני משפחתו של המנוח בכל הנעשה בתיק זה לרבות פירוט אודות הליכי החקירה והממצאים הסופיים לה.

בכבוד רב,

אראם מחאמיד, עו"ד